

СТ А Н О В И Щ Е

От: *проф. д-р Надя Георгиева Велинова-Соколова*
Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет;

Професионално направление: 3.8. Икономика

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Мартин Диянов Петков*

Тема на дисертационния труд: *Влияние на поведенческите фактори върху инвестиционните решения и развитието на пазара на активи под управление в България и Европейския съюз*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 432/23.02.2026 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „МИО и бизнес“ на УНСС по научна специалност „Световно стопанство и МИО“, ПН 3.8. „Икономика“ съгласно Заповед № 622/12.03.2020 г. на Ректора на УНСС. Обучението е осъществено в задочна форма на обучение (държавна поръчка) през периода 25.02.2020 – 25.02.2023 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем от 181 страници и е структуриран в списък на таблиците и фигурите, използвани съкращения, въведение, три глави, изводи и научни приноси и използвана литература. Представени са 31 фигури и 4 таблици. Списъкът на литературните източници включва 130 заглавия.

Темата за развитието на пазара на активи е много актуална, тъй като влиянието на поведенческите фактори върху инвестиционните решения са от съществено значение за правилния избор на финансови инструменти. В условията на глобализация и дигитализация изследването на

поведенческата икономика е насочена към пазарните участници и тяхната рационалност при вземане на решение.

Обект на изследването е пазарът на инвестиционни продукти в България, в сравнение с държавите в ЕС, а **предмет на изследването** е влиянието на поведенческите фактори върху инвестиционните решения, които вземат физическите лица. В тази връзка е формулирана и **целта** на дисертационния труд, а именно да се да се изследва и анализира влиянието на ключови поведенчески склонности върху процеса на вземане на инвестиционни решения на физическите лица и да се оцени тяхната роля за развитието, ефективността и състоянието на пазара на активи под управление в България, като се използва опитът и тенденциите в Европейския съюз като сравнителна рамка. За нейното постигане е заложено изпълнението на 11 ясно дефинирани задачи. **Основната хипотеза**, която авторът изследва и проверя е свързана с това, че българските инвеститори са по-консервативни и със значително по-висок дял на инвестициите си в традиционни активи като банкови депозити, в сравнение със страните от Европейския съюз, поради наличието на поведенчески фактори и ниска финансова грамотност. Използваната научна литература е свързана с темата на изследването и е цитирана коректно.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

За да се оцени влиянието на поведенческите финанси е направен анализ на финансовото поведение на физическите лица в България през призмата на поведенческите финанси, като са съпоставени установените модели със средните стойности за страните в Европейския съюз. Приложните резултати са оценени на база на проведено авторско емпирично проучване сред 160 респонденти в България, по-голямата част от които инвеститори на финансовите пазари. Коректно са посочени ограниченията, в рамките на които е извършено изследването.

Интерес представлява факта, че изследването разкрива наличието на поведенчески парадокс. От една страна, доминира предпочитанието към сигурни активи, а от друга, данните от Eurobarometer показват над средното за ЕС притежание на високорискови криптоактиви. Прави се анализ на резултатите от проведеното проучване и се установяват високи и често нереалистични очаквания за възвръщаемост (над 15-20%) сред значителна част от активните инвеститори. Резултатите от научното изследване подчертават двойственото финансово поведение сред българските домакинства, като преобладава менталитет „безопасността на първо място“, съчетан със спекулативно поемане на риск. Като основен

проблем на инвеститорите, авторът посочва ниската финансова грамотност, която допринася за консервативната им позиция.

След внимателен преглед на дисертационният труд смятам, че заложената цел и поставените задачи са постигнати, а основната изследователска хипотеза – доказана.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представените в автореферата приноси с научен и научно-приложен характер отразяват много точно изследваните проблеми и постигнатите резултати, заложи в дисертационния труд. Напълно съм съгласна с така представените приноси, а именно:

- дефиниран е „поведенческият профил на клиента“ като ключов фактор за пазарно развитие;
- направена е сравнителен анализ на пазарната архитектура за идентифициране на структурното разделение в ЕС между големите финансови центрове и периферните пазари като България;
- на базата на направеното емпирично изследване е приложена теорията на поведенческото портфолио за обяснение на българския финансов контекст;
- изведени са препоръки към провеждане на кампании за повишаване на финансовата грамотност.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По темата на дисертацията в специализирани издания са публикувани: 4 статии. Две от тях са публикувани в издание, което е индексирано в CEEOL, а останалите 2 - в нереферирано издание на УНСС с научно рецензиране.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът представя коректно дисертационния труд. Той е с общ обем от 45 стр. и е структуриран по следния начин: обща характеристика на дисертационния труд; обем и структура на дисертационния труд; обобщено представяне на дисертационния труд; основни изводи на научното изследване; научните приноси в дисертационния труд; списък на публикациите по темата на дисертационния труд. Така представената информация в автореферата отразява в голяма степен съдържанието на основния дисертационен труд. На тази база може да се посочи, че дисертантът познава спецификите на разглеждания проблем и умее да го интерпретира.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Конкретни въпроси към докторанта нямам, но бих препоръчала повече бъдещи разработки в бази данни като Web of Science, Scopus и др. индексирани издания, както и в други научни издания, а не само в такива на УНСС с цел по-широкото разпространение на резултатите от направените от автора изследвания. Насърчавам докторантът да продължи активното си участие в научно-изследователски проекти, международни конференции и семинари, където да популяризира резултатите от своите изследвания.

8. Заключение

Представеният за оценяване дисертационен труд на Мартин Петков е оригинално и актуално научно изследване, с постигнати приноси от научен и научно-приложен характер. Той отговоря напълно на минималните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, както и на Правилника за учебна дейност на УНСС. Всичко посочено по-горе ми дава основание да изразя **положително становище** и да предложа на уважаемите членове на научното жури да подкрепи присъждането на ОНС „доктор“ на Мартин Диянов Петков в професионално направление 3.8. „Икономика“.

10.04.2026 г.

гр. София

Подпис:

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

By: Prof. Dr. Nadya Georgieva Velinova-Sokolova

Sofia University "St. Kliment Ohridski", Faculty of Economics and Business

Admonistation; Professional field: 3.8. Economics

Subject: dissertation for the award of the educational and scientific degree
"doctor" in a *scientific specialty 3.8. Economics* at the UNWE.

Reason for submitting the review: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation work according to Order No. 432/23.02.2026 of the Rector of the UNWE.

Author of the dissertation:

Martin Diyanov Petkov

Dissertation topic:

*The Impact of Behavioral Factors on
Investment Decisions and the Development of the Assets
under Management Market in Bulgaria and the European
Union*

1. Information about the dissertation candidate

The dissertation candidate studied under the doctoral program at the Faculty of International Economics and Politics, Department of International Economic Relations and Business of the University of National and World Economy in the scientific specialty "World Economy and International and Business Studies", professional field 3.8. "Economics" according to Order No. 622/12.03.2020 of the Rector of the UNWE. . The training was carried out in a part-time form of study (state order) during the period 25.02.2020 - 25.02.2023.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The dissertation is 181 pages long and is structured in a list of tables and figures, abbreviations used, introduction, three chapters, conclusions and scientific contributions and literature used. 31 figures and 4 tables are presented. The list of literary sources includes 130 titles.

The topic of the development of the asset market is very relevant, since the influence of behavioral factors on investment decisions is essential for the correct choice of financial instruments. In the conditions of globalization and digitalization, the study of behavioral economics is aimed at market participants and their rationality in decision-making.

The object of the study is the investment products market in Bulgaria, compared to the EU countries, and **the subject of the study** is the influence of behavioral factors on the investment decisions made by individuals. In this regard, **the goal** of the dissertation work is formulated, namely to study and analyze the influence of key behavioral tendencies on the investment decision-making process of individuals and to assess their role in the development, efficiency and state of the asset management market in Bulgaria, using the experience and trends in the European Union as a comparative framework. To achieve this, the implementation of 11 clearly defined tasks is set. **The main hypothesis** that the author researches and tests is related to the fact that Bulgarian investors are more conservative and have a significantly higher share of their investments in traditional assets such as bank deposits, compared to the countries of the European Union, due to the presence of behavioral factors and low financial literacy. The scientific literature used is related to the topic of the study and is cited correctly.

3. Evaluation of the obtained scientific and applied scientific results

In order to assess the impact of behavioral finance, an analysis of the financial behavior of individuals in Bulgaria through the prism of behavioral finance was conducted, comparing the established models with the average values for the countries in the European Union. The applied results were evaluated on the basis of an author's empirical study conducted among 160 respondents in Bulgaria, the majority of whom are investors in the financial markets. The limitations within which the study was conducted are correctly indicated.

Of interest is the fact that the study reveals the presence of a behavioral paradox. On the one hand, the preference for safe assets dominates, and on the other, Eurobarometer data show above-average ownership of high-risk cryptoassets for the EU. An analysis of the results of the study is made and high and often unrealistic expectations for returns (over 15-20%) are established among a significant part of active investors. The results of the scientific study

highlight the dual financial behavior among Bulgarian households, with a prevailing "safety first" mentality combined with speculative risk-taking. As a main problem of investors, the author points out the low financial literacy, which contributes to their conservative position.

After a careful review of the dissertation work, I believe that the set goal and tasks have been achieved, and the main research hypothesis - proven.

4. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

The contributions of a scientific and applied nature presented in the abstract reflect very accurately the problems researched and the achieved results set out in the dissertation. I fully agree with the contributions presented in this way, namely:

- ✓ the "customer behavioral profile" is defined as a key factor for market development;
- ✓ a comparative analysis of the market architecture is made to identify the structural division in the EU between large financial centers and peripheral markets such as Bulgaria;
- ✓ based on the empirical research, the behavioral portfolio theory is applied to explain the Bulgarian financial context;
- ✓ recommendations are made for conducting campaigns to increase financial literacy.

5. Evaluation of dissertation publications

On the topic of the dissertation, 4 articles have been published in specialized publications. Two of them were published in an edition indexed in CEEOL, and the remaining 2 - in a non-refereed edition of the UNWE with scientific review.

6. Evaluation of the abstract

The abstract correctly presents the dissertation work. It has a total volume of 45 pages and is structured as follows: general characteristics of the dissertation work; volume and structure of the dissertation work; summarized presentation of the dissertation work; main conclusions of the scientific research; scientific contributions in the dissertation work; list of publications on the topic of the dissertation work. The information presented in the abstract thus largely reflects the content of the main dissertation work. On this basis, it can be stated that the

dissertation candidate knows the specifics of the problem under consideration and is able to interpret it.

7. Critical notes, recommendations and questions

I have no specific questions for the doctoral student, but I would recommend more future developments in databases such as Web of Science, Scopus, etc. indexed publications, as well as in other scientific publications, and not only in those of the UNWE, in order to more widely disseminate the results of the author's research. I encourage the doctoral student to continue his active participation in scientific research projects, international conferences and seminars, where he can popularize the results of his research.

8. Conclusion

The dissertation work of Martin Petkov submitted for evaluation is an original and up-to-date scientific research, with achieved contributions of a scientific and scientifically applied nature. It fully meets the minimum requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB), the Regulations for the Implementation of the LDSRB, as well as the Regulations for Academic Activities of the UNWE. All of the above gives me reason to express **a positive opinion** and to propose to the esteemed members of the scientific jury to support the award of the Educational and qualification level "Doctor" to ***Martin Diyanov Petkov*** in the professional field 3.8. "Economics".

10.04.2026
Sofia

Signature: